

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VÝZKUM, VZDĚLÁVÁNÍ A PORADENSTVÍ V REZORTU ZEMĚDĚLSTVÍ

2012

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Odbor Výzkumu, vzdělávání a poradenství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

Tel.: 221 811 111

e-mail: info@mze.cz

www.eagri.cz

KONCEPCE ZEMĚDĚLSKÉHO VÝZKUMU A VÝVOJE

Základním dokumentem, kterým se řídí výzkum a vývoj na Ministerstvu zemědělství, je „**Koncepce zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015**“. Důraz je kladen na efektivnost užití veřejných prostředků investovaných do aplikovaného výzkumu agrárního sektoru, tj. na zvýšení ekonomických a společenských přínosů z realizace výsledků výzkumu a zajištění,

aby veřejné prostředky investované do výzkumu přinášely nové poznatky srovnatelné se světem a poznatky aktuálně potřebné a využitelné pro rozvoj českého agrárního sektoru. Koncepce rovněž předpokládá navýšení podílu mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích v rámci 7. rámcového programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace, v rámci programů Evropského výzkumného prostoru (ERA-Net, Společné programování) a větší míru využití prostředků poskytovaných ze strukturálních fondů EU.

VÝZKUM V AGRÁRNÍM SEKTORU

Aplikovaný výzkum v zemědělském sektoru je finančně zajišťován především prostřednictvím účelové podpory z rozpočtu Ministerstva zemědělství. Poskytování účelové podpory na rozvoj výzkumu a vývoje v oblasti zemědělství, rybolovu, potravinářství, vodního a lesního hospodářství se řídí zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů a odpovídá rovněž podmínkám Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací, 2006/C 323/01.

Ministerstvo zemědělství vyhláší **resortní programy zemědělského aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje**, ve kterých má funkci poskytovatele účelové podpory, tj. rozhoduje o jejím poskytnutí a tuto podporu v souladu se zákonem poskytuje. Organizaci veřejné soutěže zajišťuje **Národní agentura pro zemědělský výzkum**, která je jedním z oddělení odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství.

Programy aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje jsou schvalovány vládou a notifikovány v Evropské Komisi a vyhlášovány vždy na určité období (5 – 7 let). Programy odrážejí hlavní potřeby odvětví agrárního sektoru pro dané období v souladu s cíli daných oblastí výzkumu, které stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací.

V rámci schválených programů jsou obvykle každým rokem vyhlašovány veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji, v rámci kterých podávají uchazeči o poskytnutí podpory návrhy projektů podle věcných, časových a finančních podmínek stanovených poskytovatelem v zadání veřejné soutěže. Vybrané projekty jsou řešeny 1 – 5 let. Poskytovatel provádí kontrolu plnění cílů projektů, včetně kontroly čerpání a využití podpory, účelnosti vynaložených nákladů projektu a zhodnocení dosažených výsledků (www.nazv.cz).

V současné době jsou řešeny projekty v rámci tří resortních programů:

„Program výzkumu v agrárním sektoru 2007-2012“

Program byl vyhlášen v roce 2007 a řešení projektů zahájeno v roce 2008. Program je rozdělen do dvou podprogramů. První podprogram formuluje směry a cíle výzkumu, jejichž řešení výrazně posune rozvoj tržních mechanismů, nových technologií a inovací technologických procesů a prostředků vedoucích ke zkvalitnění a zefektivnění agrární produkce. Zadání druhého výzkumného podprogramu je orientováno na výzkum postupů a metod vedoucích k výraznému zlepšení ochrany a šetrnému využívání přírodních zdrojů, úrovně produkčních organismů a jejich zdraví, hospodaření v krajině, včetně rozvoje moderních postupů při jejím utváření a ochraně. Posláním programu je zabezpečit možnosti pro růst prosperity agrárního sektoru a přispět k proporcionálnímu rozvoji venkova s využitím nejnovějších poznatků při šetrném a etickém přístupu k přírodním zdrojům.

V roce 2012 je v rámci programu řešeno 68 projektů.

„Výzkum v agrárním komplexu, VAK“

V programu vyhlášeném v roce 2008 proběhly 3 veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji. Řešení vybraných projektů včetně jejich podpory bylo zahájeno v r. 2009 a bude ukončeno v r. 2014. Celkovým cílem programu je podpořit udržitelný rozvoj agrárního sektoru, rozvoj venkova a ekologizaci krajiny, posílit konkurenceschopnost malých a středních zemědělských a zpracovatelských podniků. Budou vypracovány nové postupy pro produkci a zpracování zemědělských surovin zajišťujících kvalitní a bezpečné potraviny a modernizovány systémy hospodaření v lesích, zefektivněny systémy hospodaření s vodou a stabilizován rozvoj prostředí venkova pomocí šetrného hospodaření v krajině.

Program se skládá ze dvou podprogramů: „Udržitelný rozvoj agrárního sektoru“ a „Rozvoj venkova prostřednictvím udržitelného hospodaření s přírodními zdroji“. Projekty jsou financovány až do výše 100 % z rozpočtu MZe podle platných pravidel EU. Ve veřejné soutěži byl kladen důraz především na komplexnost řešení

problematiky v navržených projektech a na navazující využití výsledků řešení pro potřeby agrárního sektoru.

Aktuálně je v rámci tohoto programu řešeno 79 projektů.

„Komplexní udržitelné systémy v zemědělství 2012-2018, KUS“

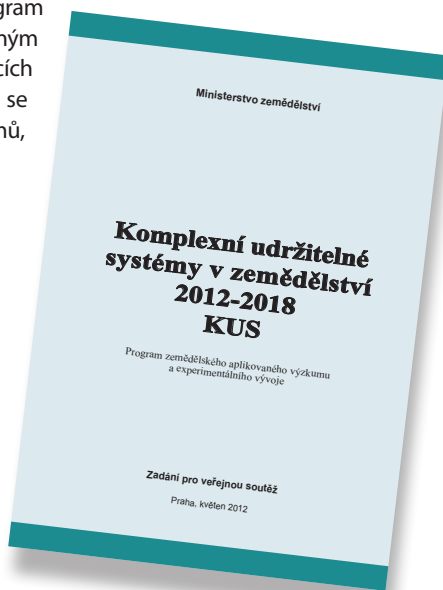
Program byl vyhlášen v roce 2011 a řešení prvních schválených projektů bylo zahájeno 1.4.2012.

Program je zaměřen na aplikovaný výzkum v oblasti zemědělství, rybolovu, potravinářství, vodního a lesního hospodářství, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro posílení bezpečných produkčních a mimoprodukčních funkcí. Program je zaměřen na podporu výzkumu, vedoucího k zachování trvale udržitelného zemědělství v ČR, které je FAO definováno jako systém chránící a zachovávající půdu, vodu, genové zdroje, nedegradující životní prostředí, systém, který je ekonomicky udržitelný a sociálně akceptovatelný. Veřejné prostředky investované do VaVaI zajistí konkrétní ekonomické, společenské, další a jiné přínosy z realizace dosažených výsledků a podpoří konkurenceschopnost českého agrobiologického výzkumu. Priorita je dáována globálními otázkám, které se týkají potravin, vodních zdrojů, přírodních zdrojů, alternativních zdrojů energie, a klimatických změn. Program umožní národním vědeckovýzkumným institucím pracovat na aktuálních domácích problémech a účinněji i efektivněji se zapojit do mezinárodních programů, zejména Rámcových programů EU.

V programu je v roce 2012 řešeno 64 projektů.

Obálka zadávací dokumentace:

Kontakt:
blanka.cerna@mze.cz
 tel. 22181 2349

INSTITUCIONÁLNÍ PODPORA

Institucionální podpora na řešení výzkumných záměrů a na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací je ze strany MZe poskytována 7 resortním veřejným výzkumným institucím, 2 resortním příspěvkovým organizacím a 11 soukromým výzkumným organizacím. Počínaje rokem 2014 bude institucionální podpora poskytována výhradně na rozvoj výzkumných organizací.

VÝSLEDKY VÝZKUMU A VÝVOJE

Pro efektivnější realizaci výsledků výzkumu řešitelé projektů zpracovávají plány uplatnění výsledků s uvedením uživatelů výsledků výzkumu, způsobů a termínů, jakými budou a v jakém časovém horizontu tyto výsledky využity. Tyto plány uplatnění výsledků jsou nedílnou součástí smluv o uplatnění výsledků, uzavíraných v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, v platném znění. Účelem těchto smluv je zajištění komplexnějšího a urychleného přenosu nových poznatků do provozní praxe. Přenos nových poznatků ke konečnému uživateli je rovněž podporován prostřednictvím poradenské a vzdělávací sítě MZe.

Informace o výsledcích podporovaných výzkumných projektů, výzkumných záměrů a výsledků vzniklých v rámci podpory rozvoje výzkumných organizací jsou předávány do „Rejstříku informací o výsledcích“, který je veřejně dostupný na internetové stránce Rady pro výzkum, vývoj a inovace www.vyzkum.cz. Výsledky řešení jsou rovněž dostupné v knihovně České akademie zemědělských věd a jsou zveřejňovány v rámci běžných publikačních aktivit.

OCENĚNÍ MIMOŘÁDNÝCH VÝSLEDKŮ

Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Českou akademií zemědělských věd každoročně vyhlašuje dvě veřejné soutěže „Cena ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky“ a „Cena ministra zemědělství za nejlepší realizovaný výsledek výzkumu a experimentálního vývoje“. Ocenění, která jsou spojena s finanční odměnou, jsou předávána v rámci zahájení veletrhu ZEMĚ ŽIVITELKA v Českých Budějovicích.

Kontakt: viktor.mares@mze.cz, tel. 22181 2483

ZEMĚDĚLSKÝ PORADENSKÝ SYSTÉM MZe

Zemědělský poradenský systém je nástroj Ministerstva zemědělství zaměřený na poskytování pomoci podnikatelským subjektům a využíváný rovněž k šíření poznatků výzkumu a vývoje. Zemědělské poradenství je zaměřeno do oblastí zemědělství, lesnictví, rybářství, vodního hospodářství a rozvoje venkova. Poradenskému systému je poskytována informační, metodická a konzultační podpora.

Správné fungování této soustavy je nezbytné pro zajištění konkurenceschopnosti a udržitelnosti českého zemědělství v podmínkách tržní ekonomiky.

Koncepce poradenského systému MZe na léta 2009-2013

Systém resortního poradenství je členěn do čtyř stupňů a zahrnuje informativní všeobecné poradenství, odborné poradenství, individuální terénní poradenství a poskytování syntetických informací prostřednictvím navzájem propojených webových stránek. Všechny tyto stupně na sebe navazují, vzájemně se doplňují a vytvářejí ucelený systém. Tato koncepce zaručuje otevřenost systému a jeho možné rozšíření na další oblasti resortních činností.

Dělení poradenského systému v roce 2012

1. stupeň - vstupní (orientační) konzultace

Bezplatné vstupní konzultace poskytují tazateli všeobecné informace ke vznesenému dotazu (např. informace o podpůrných programech, vyžadovaných termínech, atd.) či nasměrují tazatele na další odborné konzultace nebo individuální poradenské služby.

Vstupní konzultace v roce 2009 zajišťují:

- ▶ Agentury pro zemědělství a venkov
- ▶ Krajská informační střediska

2. stupeň - odborné konzultace

Tato úroveň poradenství je zaměřená na odborné dotazy zejména provozního charakteru. Uživatel může využít formu telefonického, elektronického, případně osobního kontaktu, přičemž konzultace je opět bezplatná. Systém odborných konzultací je součástí aktivit přenosu poznatků výzkumných institucí do praxe.

Odborné konzultace v roce 2012 zajišťují

- ▶ resortně orientované výzkumné ústavy
- ▶ univerzity
- ▶ odborná sdružení nevládních organizací, která plní roli nositele odborných poznatků v těch případech, kdy neexistuje odpovídající výzkumná instituce
- ▶ odborné útvary MZe (např. komoditní úsek MZe, který tuto formu poradenství zajišťuje prostřednictvím uznaných chovatelských sdružení či pěstitelských svazů)
- ▶ Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), příspěvková organizace MZe, poskytuje konzultační činnost prostřednictvím služby Infopult.

3. stupeň - poradenství podporované z Programu rozvoje venkova ČR (PRV, opatření I.3.4)

Tento stupeň poradenského systému je zaměřen na poradenskou službu poskytovanou především v oblasti dodržování zásad společné zemědělské politiky, cross-compliance a správné zemědělské praxe a to komplexněji, než to umožňují odborné konzultace. Služba je poskytována poradci akreditovanými MZe a s finanční spoluúčástí klientů.

Podpora se řídí podmínkami stanovenými pro provádění PRV.

4. stupeň – poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů

Podpora webového poradenství směřuje ke zjednodušení přístupu k poradenským informacím propojováním webových portálů. Takovýto cíl má v současné době informační portál MZe eAGRI.

Akreditace poradců a Registr poradců MZe

Cílem akreditace je vytvořit kvalifikační zázemí pro funkční zemědělský poradenský systém a garantovat odbornou způsobilost zemědělských poradců vedených v Registru poradců Ministerstva zemědělství. Poradci jsou soustavně odborně vzděláváni a informováni o aktuálních změnách a požadavcích, které vyplývají z dodržování právních předpisů a nařízení, jsou dále informováni o nových trendech zemědělského a venkovského podnikání, získávají nejnovější informace z oblasti výzkumu a vývoje.

Poradci akreditovaní MZe jsou vedeni v registru zřízeném Ministerstvem zemědělství, jehož vedením je pověřen Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).

Seznam poradců je zveřejněn na www.agroporadenstvi.cz/registr/.

Přehled informačních portálů poradenství:

www.mze.cz

www.uzei.cz

www.agronavigator.cz

www.agroporadenstvi.cz

www.farmar.mze.cz

Metodická podpora poradenství

Zahrnuje činnost metodického a kontrolního orgánu ÚZEI a tvorbu metodických pomůcek pro zemědělskou praxi (metodik počítačových programů a webových aplikací).

ROČNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN MZe

pro odborné vzdělávání veřejnosti v rezortu (RVP)

Do RVP jsou zařazovány vzdělávací a osvětové akce určené pro veřejnost financované z rozpočtu MZe. Zadavateli vzdělávacích akcí jsou odborné útvary MZe, jimi navržená témata bezprostředně navazují na problematiku, kterou řeší a jsou využívána tam, kde je potřeba poskytnout odborné zemědělské nebo široké veřejnosti aktuální informace a šířit potřebné poznatky poskytované ve veřejném zájmu.

Jedná se zejména o krátkodobé semináře, výklady právních norem ČR a EU, realizaci úkolů z usnesení vlády, informace o schválených programech, postupech a požadavcích zaměřených na zemědělství a venkov, vzdělávací akce pro pracovníky veřejnosprávních úřadů, státních dozorových orgánů a odbornou zemědělskou veřejnost, realizaci resortních programů zaměřených na děti a mládež apod. Většina akcí probíhá pravidelně každý rok a navazuje na akce z předchozích let.

Velice vysokou úroveň mají již tradičně semináře zaměřené na osvětu a seznámení s novými rostlinolékařskými předpisy ohledně integrované ochrany rostlin, akce environmentálního vzdělávání pro děti a mládež z oblasti lesního hospodářství, včelařství a rybářství a v neposlední řadě programy pro děti zaměřené na bezpečnost a zacházení s potravinami.

Počet účastníků akcí financovaných z Ročního vzdělávacího plánu je vysoký – za poslední rok dosáhl neuvěřitelné hodnoty téměř 34 tisíc osob. Z toho byla velká část dětí, které navštívily akce pořádané Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů v rámci environmentálního vzdělávání u příležitosti Týdne lesů. Významný byl rovněž zájem školních a předškolních zařízení o akce z oblasti bezpečnosti potravin a zásad správného stravování.

Přehled prostředků na Roční vzdělávací plán:

Rok	Rozpočet (v Kč)	Čerpání (v Kč)
2009	6 698 000	6 698 000
2010	3 500 000 + 1 600 000	5 097 000
2011	2 350 000 + 1 320 000	3 364 346
2012	2 100 000	

PROGRAM ŠKOLNÍ ZÁVODY

Program **Školní závody** je zaměřen na podporu zemědělských, lesnických, potravinářských a rybářských subjektů, které poskytují svá pracoviště, vybavení a instruktory pro odborný výcvik žáků středních odborných škol.

ODBORNÁ KVALIFIKACE

- ▶ Uznávání odborné kvalifikace pro občany EU a EHS pro výkon regulovaných činností a povolání resortu zemědělství v ČR
- ▶ Spolupráce na tvorbě Národní soustavy povolání a Národní soustava kvalifikací
- ▶ Spolupráce na tvorbě RVP (Rámcových vzdělávacích programů) u resortních oborů, na základě kterých se vyučuje na školách v ČR
- ▶ Další odborné vzdělávání
- ▶ Akreditace subjektů k pořádání odborných kurzů:
 - kurz pro výkon obecných zemědělských činností
 - kurz k získání znalostí správné praxe v ochraně rostlin a bezpečného zacházení s přípravky na ochranu rostlin podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči
 - kurz k provádění inseminace a vpravování embryí inseminační technikou

PROFESNÍ KVALIFIKACE

Na základě zákona č. 179/2006 Sb. se jedná o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání formou přezkoušení uchazečů o zkoušku profesní kvalifikace u autorizovaných osob, kterým na základě podané žádosti (včetně povinných příloh) bylo vydáno rozhodnutí o autorizaci. Největší zájem je o PK u povolání pekař, cukrář, řezník, zahradník a zahradnické práce.

Kontakt:
josef.dvorak@mze.cz
 tel. 22181 2756

OCHRANA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ POTRAVIN A ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ

Na českém a evropském trhu je řada potravinářských a zemědělských výrobků, které jsou z nějakého důvodu významnými a proto je třeba jejich název, výrobu, zpracování atd. chránit proti zneužívání jinými, konkurenčními obchodními nebo výrobními partnery. Mže si uvědomuje potřebu ochrany zemědělských produktů a potravin z hlediska duševního vlastnictví, proto má svého patentového zástupce pro zápis patentů a užitečných vzorů. Je velkým podporovatelem systému ochrany zemědělských produktů a potravin formou chráněných zeměpisných označení/označení původu a proto má největší množství takto zapsaných produktů v registru EU ze všech bývalých socialistických zemí v EU.

Zeměpisné označení určuje, že produkce, příprava i zpracování těchto výrobků probíhá pouze ve vymezené oblasti. Takto registrované výrobky mají ochranu ve všech členských zemích EU včetně domácího trhu. Česká republika má tímto způsobem zaevidováno 6 produktů: Vše-starská cibule, Chamomilla Bohemica – heřmánek, Český kmín, Nošovické kysané zelí, Žatecký chmel.

Chráněné zeměpisné označení vymezuje, že produkt byl buď připraven nebo vyroben nebo zpracován na vymezeném území. Tato kategorie je v porovnání s označením původu více benevolentní. Česká republika má takto zaevidovány tyto produkty: Olomoucké tvarůžky, Jihočeská zlatá Niva, Jihočeská Niva, Černá Hora – pivo, Březnický ležák, Brněnské/Starobněnské pivo, Mariánskolázeňské oplatky, Znojenské pivo, České pivo, Chodské pivo, Hořické trubičky, Pardubický perník, Třeboňský kapr, Lomnické suchary, Karlovarský suchar, Štramberské uši, Budějovické pivo, Budějovický měšťanský var, Českobudějovické pivo, Karlovarské trojhránky, Karlovarské oplatky, tj. 21 produktů.

Některé produkty jsou chráněny také formou zaručených tradičních specialit.

Tradiční specialita je založena na ochraně tradice výroby (min. 25 let), není vázána na oblast. Při splnění podmínek specifikace lze tuto ochranu využívat po souhlasu s výrobcem, který ji má zaregistrovanu. Takto jsou registrovány tyto produkty: Liptovský salám, Lovecký salám, Spišské párky, Špekáčky.

Mezinárodní činnost je spojena se správu systému chráněných zeměpisných označení/označení původu. Ta spočívá ve spolupráci s Bruselem, kde má Česká republika svého stálého zástupce. Jeho úkolem je ochrana zájmů České republiky

a spolupráce na zdokonalování stávajícího systému vzájemné ochrany výrobků v rámci EU. Obdobným způsobem funguje spolupráce s WTO, WIPO a Evropským patentovým úřadem.

V rezortu zemědělství existuje 23 výzkumných institucí, jejichž vynálezy je třeba po právní stránce chránit, nejlépe formou patentů a užitných vzorů. Tato ochrana se v praxi provádí zápisem u Úřadu průmyslového vlastnictví v Praze.

Patenty v ČR se udělují na vynálezy, které jsou celosvětově nové. Převážně se jedná o vynálezy v oblasti chemie, strojírenství (mechanizace), zemědělství atd. Během roku 2011 bylo podáno 43 přihlášek vynálezů přes zastupování MZe.

Užitné vzory musí být technicky využitelné, jedná se o nová technická řešení. V roce 2011 bylo podáno přes zastupování MZe 45 žádostí o zápis užitného vzoru.

Kontakt: jiri.kolarik@mze.cz, tel. 22181 2074

Symboly

Protected Geographical Indication – Chráněné zeměpisné označení

Protected Designation of Origin – Chráněné označení původu

Protected traditional speciality guaranteed Chráněná zaručená tradiční specialita

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Odbor Výzkumu, vzdělávání a poradenství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

Tel.: 221 811 111

e-mail: info@mze.cz

www.eagri.cz